

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 25.10.2011
KOM(2011) 681 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Obnovená strategie EU pro sociální odpovědnost podniků na období 2011-2014

OBSAH

1.	Úvod.....	3
1.1.	Zabývat se sociální odpovědností podniků je v zájmu podniků... ..	3
1.2.	... i v zájmu společnosti jako celku	3
1.3.	Proč Komise představuje tuto novou strategii nyní?.....	4
2.	Hodnocení dopadu evropské politiky v oblasti sociální odpovědnosti podniků.....	4
3.	Moderní chápání sociální odpovědnosti podniků	6
3.1.	Nová definice	6
3.2.	Mezinárodně uznávané zásady a pokyny	6
3.3.	Vícerozměrná povaha sociální odpovědnosti podniků	7
3.4.	Úloha veřejných orgánů a dalších zúčastněných stran.....	7
3.5.	Sociální odpovědnost podniků a Iniciativa pro sociální podnikání	7
3.6.	Sociální odpovědnost podniků a sociální dialog.....	8
4.	Plán činnosti na období 2011–2014	8
4.1.	Zlepšení viditelnosti sociální odpovědnosti podniků a šíření osvědčených postupů... ..	8
4.2.	Zlepšení a sledování úrovně důvěry v podniky.....	9
4.3.	Zlepšení postupů v oblasti samoregulace a společné regulace	10
4.4.	Posílení zohledňování sociální odpovědnosti podniků trhem.....	10
4.4.1.	Spotřeba.....	10
4.4.2.	Veřejné zakázky	10
4.4.3.	Investice	11
4.5.	Zlepšení zveřejňování sociálních a environmentálních informací společnostmi.....	11
4.6.	Další začleňování sociální odpovědnosti podniků do vzdělávání, odborné přípravy a výzkumu	12
4.7.	Zdůrazňování významu politik v oblasti sociální odpovědnosti podniků na vnitrostátní nebo nižší úrovni.....	13
4.8.	Lepší slad'ování evropských a celosvětových přístupů k sociální odpovědnosti podniků.....	13
4.8.1.	Zaměření na mezinárodně uznávané zásady a pokyny v oblasti sociální odpovědnosti podniků.....	13
4.8.2.	Provádění obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv	14

4.8.3.	Zdůrazňování sociální odpovědnosti podniků v rámci vztahů s jinými zeměmi a regiony ve světě.....	15
5.	Závěr	15

1. ÚVOD

Evropská komise v minulosti definovala sociální odpovědnost podniků jako „koncept, na jehož základě obchodní společnosti dobrovolně začleňují sociální záležitosti a otázky životního prostředí do své podnikatelské činnosti a vzájemných vztahů se zúčastněnými stranami“¹.

Sociální odpovědnost podniků se týká činnosti společností nad rámec jejich zákonných povinností vůči společnosti a životnímu prostředí. Některá regulační opatření vytvářejí prostředí, které více motivuje podniky k dobrovolnému přijímání jejich sociální odpovědnosti.

1.1. Zabývat se sociální odpovědností podniků je v zájmu podniků...

Strategický přístup podniků k sociální odpovědnosti je pro jejich konkurenceschopnost stále důležitější. Může znamenat přínos z hlediska řízení rizik, úspory nákladů, přístupu ke kapitálu, vztahů se zákazníky, řízení lidských zdrojů a inovační kapacity².

Vzhledem k tomu, že sociální odpovědnost podniků vyžaduje zapojení interních i externích zúčastněných stran, umožňuje, aby podniky lépe předvíдалy rychle se měnící očekávání společnosti i podmínky pro svoji činnost a dokázaly jich lépe využít. To může podporovat rozvoj nových trhů a vytvářet příležitosti pro růst.

Tím, že se podniky zabývají svojí sociální odpovědností, si mohou získat dlouhodobou důvěru zaměstnanců, spotřebitelů a občanů, která tvoří základ udržitelných obchodních modelů. Vyšší úroveň důvěry zase pomáhá vytvářet prostředí, které podnikům umožňuje inovace a růst.

1.2. ... i v zájmu společnosti jako celku

Prostřednictvím sociální odpovědnosti mohou podniky výrazně přispět k plnění cílů smlouvy o Evropské unii v oblasti udržitelného rozvoje a vysoce konkurenceschopného sociálně tržního hospodářství. Sociální odpovědnost podniků je základem cílů strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, včetně cíle dosáhnout 75% míry zaměstnanosti³. Zodpovědné chování podniků je obzvláště důležité v případech, kdy soukromé hospodářské subjekty poskytují veřejné služby. Součástí sociální odpovědnosti podniků je i pomoc při zmírňování sociálních dopadů současné hospodářské krize, včetně ztrát pracovních míst. Sociální odpovědnost podniků nabízí soubor hodnot, na nichž je třeba stavět soudržnější společnost a založit přechod k udržitelnému hospodářskému systému.

¹ KOM(2001) 366.

² Zpráva o konkurenceschopnosti Evropy v roce 2008 (KOM(2008) 774) a doprovodný pracovní dokument útvarů Komise SEK(2008) 2853.

³ Na sociální odpovědnost podniků odkazuje řada stěžejních iniciativ strategie Evropa 2020: Integrovaná průmyslová politika pro éru globalizace KOM(2010) 614, Evropská platforma pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení KOM(2010) 758, Agenda pro nové dovednosti a pracovní místa KOM(2010) 682, Mládež v pohybu KOM(2010) 477 a Akt o jednotném trhu KOM(2011) 206. Unie inovací KOM(2010) 546 se zaměřuje na zvyšování schopnosti podniků řešit společenské otázky prostřednictvím inovací a účast podniků hraje hlavní roli při plnění cílů stěžejní iniciativy „Evropa účinněji využívající zdroje“ KOM(2011) 21 a KOM(2011) 571.

1.3. Proč Komise představuje tuto novou strategii nyní?

Rada i Evropský parlament vyzvaly Komisi, aby více rozvinula svoji politiku v oblasti sociální odpovědnosti podniků⁴. V rámci strategie Evropa 2020 se Komise zavázala aktualizovat strategii EU na podporu sociální odpovědnosti podniků. Ve svém sdělení z roku 2010 týkajícím se průmyslové politiky Komise uvedla, že předloží nový návrh týkající se politiky v oblasti sociální odpovědnosti podniků⁵. V Aktu o jednotném trhu uvedla, že do konce roku 2011 přijme nové sdělení týkající se sociální odpovědnosti podniků⁶.

Hospodářská krize a její sociální dopad do určité míry negativně ovlivnily důvěru spotřebitele a úroveň důvěry v podniky. Vedly k tomu, že se pozornost veřejnosti zaměřila na sociální a etické chování podniků. Aktuálním obnovením snah na podporu sociální odpovědnosti podniků chce Komise ve střednědobém a dlouhodobém horizontu vytvořit příznivé podmínky pro udržitelný růst, odpovědné chování podniků a vytváření trvalých pracovních míst.

2. HODNOCENÍ DOPADU EVROPSKÉ POLITIKY V OBLASTI SOCIÁLNÍ ODPOVĚDNOSTI PODNIKŮ

Počínaje Zelenou knihou z roku 2001⁷ a zřízením Evropského mnohostranného fóra o sociální odpovědnosti podniků plní Komise průkopnickou roli při vytváření veřejné politiky na podporu sociální odpovědnosti podniků. V roce 2006 Komise zveřejnila novou politiku založenou na silné podpoře iniciativy podniků nazvané Evropská aliance pro sociální odpovědnost podniků⁸. Tato politika rovněž stanovila osm oblastí priorit pro opatření na úrovni EU: zvyšování povědomí a výměna osvědčených postupů, podpora mnohostranných iniciativ, spolupráce s členskými státy, informovanost spotřebitelů a transparentnost, výzkum, vzdělávání, malé a střední podniky a mezinárodní rozměr sociální odpovědnosti podniků.

Tato politika přispěla k pokroku v oblasti sociální odpovědnosti podniků. Ukazateli pokroku jsou:

- Počet podniků v EU, které přijaly deset zásad sociální odpovědnosti podniků iniciativy Organizace spojených národů nazvané Global Compact, se zvýšil z 600 v roce 2006 na více než 1 900 v roce 2011.
- Počet organizací registrovaných v systému pro environmentální řízení podniků a auditu (EMAS), se zvýšil z 3 300 v roce 2006 na více než 4 600 v roce 2011⁹.
- Počet společností v EU, které podepsaly nadnárodní podnikové dohody se světovými nebo evropskými zaměstnaneckými organizacemi, jež se týkají oblastí, jako jsou např. pracovní normy, vzrostl ze 79 v roce 2006 na více než 140 v roce 2011.

⁴ Rada pro životní prostředí ze dne 5. prosince 2008, Rada pro životní prostředí ze dne 20. prosince 2010, Rada pro zahraniční věci ze dne 14. června 2010, Usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. března 2007 (P6_TA(2007)0062) a Usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. června 2011 (P7_TA(2011)0260).

⁵ Integrovaná průmyslová politika pro éru globalizace KOM(2010) 614.

⁶ KOM(2011) 206.

⁷ KOM(2001) 366.

⁸ KOM(2006) 136.

⁹ Odhaduje se, že 80 % těchto organizací jsou podniky.

- Počet členů „Business Social Compliance Initiative“, evropské iniciativy podniků, která má za cíl zlepšit pracovní podmínky v dodavatelských řetězcích, vzrostl z 69 v roce 2007 na více než 700 v roce 2011.
- Počet evropských podniků, které zveřejňují zprávy o udržitelnosti podle pokynů iniciativy „Global Reporting“, vzrostl z 270 v roce 2006 na více než 850 v roce 2011.

Prostřednictvím Evropské aliance pro sociální odpovědnost podniků vyvinuly vedoucí podniky řadu praktických nástrojů pro oblasti klíčových otázek¹⁰. Alianci vyjádřilo podporu přibližně 180 podniků. Vnitrostátní sdružení zaměstnavatelů alianci také podpořila a přijala řadu opatření na podporu sociální odpovědnosti podniků.

Navzdory tomuto pokroku závažné problémy přetrvávají. Mnoho společností v EU dosud plně nezačlenilo sociální a environmentální záležitosti do své činnosti a základní strategie. Malá část evropských podniků je nadále obviňována z podílu na porušování lidských práv a nerespektování základních pracovních norem. Pouze 15 z 27 členských států EU má vnitrostátní rámec politik na podporu sociální odpovědnosti podniků¹¹.

Komise určila řadu faktorů, které pomohou dále posilovat dopad politiky v oblasti sociální odpovědnosti podniků, k nimž se řadí:

- Potřeba vyváženého mnohostranného přístupu, který zohledňuje hlediska podniků, zúčastněných stran z nepodnikatelské sféry a členských států.
- Potřeba lépe ozřejmit, co se od podniků očekává, a sladit definici EU pro sociální odpovědnost podniků s novými a aktualizovanými mezinárodními zásadami a pokyny.
- Potřeba podpořit zohledňování odpovědného chování podniků trhem, též prostřednictvím investiční politiky a veřejných zakázek.
- Potřeba zohlednit systémy samoregulace a společné regulace, což jsou důležité prostředky, které pomáhají podnikům zhostit se své sociální odpovědnosti.
- Potřeba zabývat se transparentností podniků v oblasti sociálních a environmentálních záležitostí z pohledu všech zúčastněných stran, včetně podniků samotných.
- Potřeba věnovat větší pozornost lidským právům, jejichž význam v rámci sociální odpovědnosti podniků zásadně vzrostl.
- Potřeba uznat důležitost doplňkové regulace pro vytváření prostředí, které lépe motivuje podniky k dobrovolnému přijímání jejich sociální odpovědnosti.

Zbývající část tohoto sdělení představuje moderní chápání sociální odpovědnosti podniků, její aktualizovanou definici a nový plán činnosti. Vychází se zde z politiky z roku 2006, ale rovněž se zavádějí nové důležité prvky, které mohou podpořit širší dopad této politiky. Cílem

¹⁰ Například: rovnost žen a mužů, odpovědné řízení dodavatelského řetězce a zlepšování dialogu s investory o nefinanční výkonnosti společností. Viz www.csreurope.org/pages/en/toolbox.html

¹¹ „Corporate Social Responsibility: National Public Policies in the EU“ (Sociální odpovědnost podniků: vnitrostátní veřejné politiky v EU), Evropská komise, 2011.

je potvrdit celosvětový vliv EU v této oblasti, což EU umožní lépe prosazovat své zájmy a hodnoty ve vztazích s ostatními regiony a zeměmi. Dalším ze záměrů je pomoci orientovat a koordinovat politiky členských států EU, a snížit tím riziko odlišných přístupů, které by mohly mít za následek zvýšení nákladů pro podniky působící ve více než jednom členském státě.

3. MODERNÍ CHÁPÁNÍ SOCIÁLNÍ ODPOVĚDNOSTI PODNIKŮ

3.1. Nová definice

Komise navrhuje nově definovat sociální odpovědnost podniků jakožto „odpovědnost podniků za dopad jejich činnosti na společnost“. Předpokladem pro naplnění této odpovědnosti je dodržování platných právních předpisů a kolektivních dohod sociálních partnerů. Aby podniky bezesbytku naplňovaly svoji sociální odpovědnost, měly by mít systém pro začleňování sociálních, environmentálních a etických otázek a hledisek týkajících se lidských práv a zájmů spotřebitelů do své podnikatelské činnosti a hlavní strategie, a to v úzké spolupráci s příslušnými zúčastněnými stranami a s cílem:

- maximalizovat vytváření společné hodnoty pro své vlastníky/podílníky, další zúčastněné strany a společnost obecně,
- Určit případný nepříznivý dopad své činnosti, předcházet mu a zmírňovat jej.

Složitost tohoto procesu bude záviset na faktorech, jakými jsou velikosti podniku a povaha jeho činnosti. Ve většině malých a středních podniků, a zejména mikropodniků, zůstane uplatňování sociální odpovědnosti podniků pravděpodobně na neformální a intuitivní úrovni.

V zájmu maximalizace společné hodnoty se podnikům doporučuje přijmout dlouhodobý strategický přístup k sociální odpovědnosti a zaměřit se na možnosti vývoje inovativních produktů, služeb a podnikových modelů, které přispívají ke zlepšení životních podmínek ve společnosti a ke zvýšení kvality a produktivity pracovních míst.

Velkým podnikům a podnikům, u nichž existuje zvláštní nebezpečí případného nepříznivého dopadu, se v zájmu určení, předcházení a zmírňování tohoto dopadu doporučuje provádět hloubkovou analýzu rizik, která se zaměřuje rovněž na dodavatelské řetězce.

Vlastnické a řídicí struktury některých druhů podniků, např. družstev, vzájemných společností a rodinných podniků, mohou být pro odpovědné chování podniků zvláště příznivé.

3.2. Mezinárodně uznávané zásady a pokyny

Společnostem, které chtějí k sociální odpovědnosti podniků zaujmout formální přístup, zejména velkým společnostem, jsou k dispozici oficiální pravidla ve formě mezinárodně uznávaných zásad a pokynů, k nimž se řadí zejména nedávno aktualizované pokyny Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) pro nadnárodní podniky, deset zásad sociální odpovědnosti podniků iniciativy Organizace spojených národů Global Compact, norma ISO 26000 Pokyny pro oblast společenské odpovědnosti, tripartitní deklarace Mezinárodní organizace práce (ILO) o zásadách pro nadnárodní společnosti a sociální politiku a obecné zásady Organizace spojených národů v oblasti podnikání a lidských práv (Guiding Principles on Business and Human Rights). Tento základní soubor

mezinárodně uznávaných zásad a pokynů představuje vyvíjející se a nedávno posílený globální rámec pro sociální odpovědnost podniků. Evropská politika na podporu sociální odpovědnosti podniků by měla být s tímto rámcem plně v souladu.

3.3. Vícerozměrná povaha sociální odpovědnosti podniků

Podle těchto zásad a pokynů zahrnuje sociální odpovědnost podniků přinejmenším postupy v oblasti lidských práv, práce a zaměstnanosti (např. odbornou přípravu, rozmanitost, rovné postavení žen a mužů a zdraví a dobré životní podmínky zaměstnanců), životního prostředí (např. biologickou rozmanitost, změnu klimatu, účinnost zdrojů, posuzování životního cyklu a prevenci znečištění) a boje proti úplatkářství a korupci. Do sociální odpovědnosti podniků patří rovněž zapojení a rozvoj místní komunity, integrace zdravotně postižených osob a zájmy spotřebitelů, včetně ochrany soukromí. Podpora sociální a environmentální odpovědnosti prostřednictvím dodavatelských řetězců a poskytování nefinančních informací jsou považovány za důležitá průřezová témata. Komise přijala sdělení o politikách EU a dobrovolnictví, ve kterém uznává dobrovolnickou činnost zaměstnanců jakožto projev sociální odpovědnosti podniků¹².

Dále Komise podporuje tři zásady řádné správy daní ve vztazích mezi státy – a sice transparentnost, výměnu informací a spravedlivou hospodářskou soutěž v daňové oblasti. Podnikům se doporučuje, aby pokud možno také uplatňovaly tyto zásady.

3.4. Úloha veřejných orgánů a dalších zúčastněných stran

Rozvoj sociální odpovědnosti podniků by měl být veden samotnými podniky. Role veřejných orgánů by měla spočívat v podpoře poskytované formou inteligentní kombinace dobrovolných opatření a v případě potřeby formou doplňkové regulace, například na podporu transparentnosti, vytváření tržních pobídek pro odpovědné chování podniků a za účelem zajištění odpovědnosti podniků.

Podnikům musí být ponechán prostor pro inovace a rozvíjení sociální odpovědnosti v souladu s jejich specifickými podmínkami. Mnohé podniky nicméně vítají existenci zásad a pokynů podporovaných veřejnými orgány, neboť jim slouží jako reference pro vlastní politiku a výsledky a podporují rovné podmínky.

Odbory a organizace občanské společnosti identifikují problémy, vyvíjejí tlak za účelem zlepšení situace a mohou konstruktivně spolupracovat s podniky na společných řešeních. Spotřebitelé a investoři mohou ze své pozice zvýšit zohlednění sociálně odpovědných společností na trhu prostřednictvím svých spotřebitelských a investičních rozhodnutí. Média mohou zvyšovat povědomí o pozitivních a negativních dopadech činností podniků. Veřejné orgány a tyto další zúčastněné strany by měly projevovaly sociální odpovědnost, a to rovněž ve vztazích s podniky.

3.5. Sociální odpovědnost podniků a Iniciativa pro sociální podnikání

Sociální odpovědnost podniků se týká všech podniků. Toto sdělení se přijímá společně s doplňující, avšak odlišnou Iniciativou pro sociální podnikání, která podporuje zvláštní druh

¹² „Sdělení o politikách EU a dobrovolnictví: uznání a propagace přeshraničních dobrovolných činností v EU“ KOM(2011) 568.

podniků, a sice podniky, jejichž primární účel je výslovně sociální a/nebo environmentální, jež za tímto účelem reinvestují své zisky a jejichž vnitřní organizace odráží cíle společnosti¹³. Iniciativa pro sociální podnikání se zabývá podmínkami, které sociální podniky a sociální inovace potřebují, aby se mohly rozvíjet a přispívat k evropskému sociálně tržnímu hospodářství.

3.6. Sociální odpovědnost podniků a sociální dialog

V posledních letech několik odvětvových výborů pro sociální dialog prosazovalo osvědčené postupy v oblasti sociální odpovědnosti podniků a vypracovalo pro tuto oblast pokyny¹⁴. Komise podporuje takové iniciativy a uznává, že sociální odpovědnost podniků přispívá k sociálnímu dialogu a doplňuje jej. Inovativní a účinné politiky sociální odpovědnosti podniků byly rovněž vytvořeny prostřednictvím nadnárodních podnikových dohod uzavřených mezi podniky a evropskými nebo celosvětovými zaměstnaneckými organizacemi¹⁵. EU aktivně podporuje nadnárodní podnikové dohody a zpřístupní databázi takových dohod umožňující vyhledávání.

4. PLÁN ČINNOSTI NA OBDOBÍ 2011–2014

Tento plán obsahuje závazky Komise, jakož i návrhy pro podniky, členské státy a další skupiny zúčastněných stran. Při provádění tohoto plánu bude Komise vždy zohledňovat zvláštní charakteristiky malých a středních podniků, zejména jejich omezené zdroje, a bude se vyhýbat vytváření zbytečné administrativní zátěže.

4.1. Zlepšení viditelnosti sociální odpovědnosti podniků a šíření osvědčených postupů

Veřejným uznáním výsledků činnosti podniků na poli sociální odpovědnosti může EU napomáhat šíření osvědčených postupů, podporovat vzájemné učení a motivovat další podniky k vyvíjení vlastních strategických přístupů k sociální odpovědnosti. Na základě zkušeností s iniciativami v různých členských státech Komise podpoří budování kapacit zprostředkovatelských organizací pro malé a střední podniky s cílem zlepšit kvalitu a dostupnost poradenství v oblasti sociální odpovědnosti pro malé a střední podniky.

Komise uskutečňuje širokou škálu programů, jejichž prostřednictvím může spolupracovat s podniky a dalšími zúčastněnými stranami na řešení palčivých sociálních a environmentálních otázek¹⁶. Další spolupráce s podniky bude důležitá pro úspěch strategie Evropa 2020. Komise bude proto podporovat dialog s podniky a dalšími zúčastněnými stranami o otázkách týkajících se např. zaměstnatelnosti, demografických změn a aktivního

¹³ KOM(2011) 682.

¹⁴ „Industrial relations in Europe 2010“ (Průmyslové vztahy v Evropě 2010), kapitola 6.3.4, Evropská komise, GR pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začlenění, 2011.

¹⁵ „The role of transnational company agreements in the context of increasing international integration“ (Role nadnárodních podnikových dohod v kontextu zvyšující se mezinárodní integrace), KOM(2008) 419 v konečném znění.

¹⁶ Například: Maloobchodní fórum pro udržitelnost; platforma EU pro stravu, fyzickou aktivitu a zdraví; kampaň za podnikání a biologickou rozmanitost; Postupy pro odpovědnost podniků ve farmaceutickém průmyslu; Evropský kulatý stůl o potravinách a udržitelné produkci; Fórum pro dialog mezi vysokými školami a podniky; Kulatý stůl o reklamě; a Evropský pakt za duševní zdraví a pohodu.

stárnutí¹⁷ a problémů na pracovišti (včetně řízení rozmanitosti, rovnosti žen a mužů, vzdělávání a odborné přípravy a zdraví a pohody zaměstnanců). Zaměří se zejména na odvětvové přístupy a na šíření odpovědného chování podniků v celém dodavatelském řetězci.

Iniciativa sítě pro sociální odpovědnost podniků CSR Europe s názvem Enterprise 2020 je příkladem vůdčí aktivity podniků v oblasti sociální odpovědnosti podniků, která je obzvláště důležitá pro dosažení cílů politiky EU. Komise přispěje k tomu, aby byly do konce roku 2012 přezkoumány první výsledky této iniciativy a aby byl stanoven její další postup.

Komise má v úmyslu:

1. Vytvořit v roce 2013 mnohostranné platformy zúčastněných stran pro sociální odpovědnost podniků, věnované řadě relevantních průmyslových odvětví, podnikům, jejich zaměstnancům a dalším zúčastněným stranám, aby byly veřejné závazky v rámci sociální odpovědnosti podniků odpovídající pro každé odvětví a aby bylo umožněno společné monitorování postupu.
2. Udělovat od roku 2012 Evropské ceny za partnerství mezi podniky a dalšími zúčastněnými stranami v oblasti sociální odpovědnosti podniků.

4.2. Zlepšení a sledování úrovně důvěry v podniky

Jako všechny organizace, včetně vlád a samotné EU, musí mít podniky důvěru občanů. Cílem evropské podnikatelské komunity by mělo být radit se ke skupinám organizací, kterým společnost nejvíce důvěřuje. Očekávání občanů se však často liší od toho, jak skutečné jednání podniků vnímají. Tento rozdíl způsobují na jedné straně případy nezodpovědného jednání některých podniků, a na straně druhé případy podniků, které zveličují své zásluhy v sociální oblasti nebo na poli životního prostředí. V dalších případech k tomuto nepoměru vede nedostatečné porozumění některých podniků rychle se vyvíjejícím očekáváním společnosti a rovněž nedostatečná informovanost části občanů o úspěších podniků a obtížích, s nimiž se při své činnosti potýkají.

Komise má v úmyslu:

3. Řešit problém zavádějícího marketingu, který se týká dopadu výrobků na životní prostředí (tzv. „greenwashing“), v souvislosti se zprávou o uplatňování směrnice o nekalých obchodních praktikách¹⁸, která je plánovaná na rok 2012, a zvážit potřebu možných zvláštních opatření pro tuto oblast.
4. Zahájit otevřenou diskusi s občany, podniky a dalšími zúčastněnými stranami o roli a potenciálu podniků ve 21. století s cílem podpořit vzájemné porozumění a očekávání a provádět pravidelná šetření důvěry občanů v podniky a přístupů k sociální odpovědnosti podniků.

¹⁷ 2012 je Evropským rokem aktivního stárnutí.

¹⁸ Směrnice 2005/29/ES.

4.3. Zlepšení postupů v oblasti samoregulace a společné regulace

Podniky se často podílejí na postupech samoregulace nebo společné regulace, například formou kodexů chování pro celá odvětví v oblasti sociálních otázek, které se týkají příslušného odvětví. Jsou-li tyto postupy vhodně navrženy, mohou získat podporu zúčastněných stran a stát se prostředkem účinně zajišťujícím odpovědné chování podniků. Samoregulace a společná regulace jsou EU uznávány jako součást programu zlepšení právní úpravy¹⁹.

Zkušenosti ukazují, že postupy samoregulace a společné regulace jsou nejúčinnější, pakliže: jsou založeny na počáteční otevřené analýze otázek za spolupráce všech dotčených zúčastněných stran a za přítomnosti veřejných orgánů, jako např. Evropské komise, a v případě potřeby jsou těmito orgány iniciované; v další fázi vedou k jasným závazkům s danými ukazateli plnění přijatým všemi dotčenými zúčastněnými stranami; stanovují objektivní mechanismy monitorování, přezkum výsledků a možnost upravovat závazky podle potřeby; a zahrnují účinný mechanismus odpovědnosti pro vyřizování stížností ohledně neplnění.

Komise má v úmyslu:

5. Zahájit v roce 2012 společně s podniky a dalšími zúčastněnými stranami postup přípravy kodexu osvědčených postupů pro provádění samoregulace a společné regulace, který by měl zlepšit účinnost postupů sociální odpovědnosti podniků.

4.4. Posílení zohledňování sociální odpovědnosti podniků trhem

Pozitivní dopad sociální odpovědnosti podniků na konkurenceschopnost je stále více uznáván, ale podniky i nadále čelí konfliktu v případě, kdy sociálně nejodpovědnější jednání nemusí být jednáním finančně nejvýhodnějším, alespoň v krátkodobém horizontu. EU by měla rozšířit politiky na poli spotřeby, zadávání veřejných zakázek a investic, které by posílily tržní pobídky pro sociální odpovědnost podniků.

4.4.1. Spotřeba

Přestože se vnímavost spotřebitelů k otázkám sociální odpovědnosti podniků v posledních letech zvýšila, významné překážky, např. nedostatečná informovanost, nutnost zaplatit v některých případech vyšší cenu a nedostatečný přístup k informacím nezbytným pro informovaná rozhodnutí, přetrvávají. Některé podniky na sebe vzaly průkopnickou roli a pomáhají spotřebitelům činit rozhodnutí v zájmu větší udržitelnosti. Přezkum plánu činnosti pro udržitelnou spotřebu a výrobu může poskytnout příležitost stanovit nová opatření, která by usnadnila odpovědnější spotřebu.

4.4.2. Veřejné zakázky

Komise stanovila orientační cíl, podle něhož by mělo do roku 2010 50 % všech veřejných zakázek v EU splňovat dohodnutá environmentální kritéria. V roce 2011 Komise zveřejnila pokyny pro sociálně odpovědné zadávání veřejných zakázek, které vysvětlují, jak při

¹⁹ Viz interinstitucionální dohoda o zdokonalení tvorby právních předpisů 2003/C 321/01 a sdělení Komise „Zlepšení právní úpravy v oblasti růstu a pracovních míst v Evropské unii“ KOM(2005) 97.

současném respektování stávajícího právního rámce EU v zadávání veřejných zakázek zohlednit sociální hlediska²⁰. Sociálně odpovědné zadávání veřejných zakázek může zahrnovat pozitivní opatření ze strany veřejných orgánů, která umožní nedostatečně zastoupeným podnikům, např. malým a středním podnikům, získat přístup na trh veřejných zakázek.

Členské státy a veřejné orgány na všech úrovních se vyzývají, aby plně využily všech možností, které nabízí stávající právní rámec pro zadávání veřejných zakázek. Začleňování environmentálních a sociálních kritérií do zadávání veřejných zakázek musí být především dosaženo způsobem, který nediskriminuje malé a střední podniky a řídí se ustanoveními Smlouvy týkajícími se nediskriminace, rovného zacházení a transparentnosti.

Komise má v úmyslu:

6. Usnadnit lepší začleňování sociálních a environmentálních aspektů do zadávání veřejných zakázek v rámci přezkumu směrnic o zadávání veřejných zakázek v roce 2011, aniž by to pro veřejné zadavatele nebo podniky znamenalo dodatečnou administrativní zátěž a aniž by to ohrozilo zásadu udílení zakázek ekonomicky nejvýhodnější nabídce.

4.4.3. Investice

V reakci na finanční krizi přináší Komise řadu návrhů právních předpisů s cílem zajistit odpovědnější a transparentnější finanční systém. Pokud investoři přiměřeným způsobem zohlední příslušné nefinanční informace, mohou přispět k účinnější alokaci kapitálu a lépe dosáhnout dlouhodobých investičních cílů. Komise podporuje budování kapacit investorů v oblasti způsobů začleňování nefinančních informací do investičních rozhodnutí. V této souvislosti Komise vybízí podniky ke zveřejňování informací týkajících se uplatňování norem řádné správy daní.

Evropští správci a vlastníci aktiv, zejména penzijní fondy, jsou vyzváni, aby přijali zásady OSN pro odpovědné investování. Veřejné orgány nesou zvláštní odpovědnost za podporu sociální odpovědnosti v podnicích, které vlastní nebo do nichž investují.

Komise má v úmyslu:

7. Zvážit požadavek vůči všem investičním fondům a finančním institucím, aby informovaly všechny své zákazníky (občany, podniky, veřejné orgány atd.) o etických kritériích nebo kritériích odpovědnosti, která uplatňují při investování, nebo o normách a kodexech, kterými se řídí.

4.5. Zlepšení zveřejňování sociálních a environmentálních informací společnostmi

Zveřejňování sociálních a environmentálních informací, včetně informací týkajících se klimatu, může usnadnit komunikaci se zúčastněnými stranami a identifikaci významných rizik týkajících se udržitelnosti. Jedná se rovněž o důležitý prvek odpovědnosti, který může přispět k budování důvěry veřejnosti v podniky. Aby byly splněny potřeby podniků a dalších

²⁰ „Sociální nakupování: Průvodce zohledňováním sociálních hledisek při zadávání veřejných zakázek“, Evropská komise, 2011.

zúčastněných stran, měly by se jednat o informace podstatné a jejich získávání by nemělo být finančně nákladné.

Některé členské státy zavedly požadavky na zveřejňování nefinančních informací, které jdou nad rámec stávajících právních předpisů EU²¹. Je možné, že by různé vnitrostátní požadavky mohly pro podniky působící ve více než jednom členském státě znamenat zvýšení nákladů.

Sociální a environmentální informace zveřejňuje stále více společností. Malé a střední podniky tyto informace často sdělují neformálně a na dobrovolném základě. Z odhadů jednoho zdroje vyplývá, že přibližně 2 500 evropských společností zveřejňuje zprávy o sociální odpovědnosti nebo o udržitelnosti, což v celosvětovém měřítku staví EU do vedoucí pozice²². I to je však stále pouze malý zlomek ze 42 000 velkých společností působících v EU.

Pro zveřejňování sociálních a environmentálních informací existuje řada mezinárodních rámců včetně iniciativy pro podávání zpráv (Global Reporting). Integrované podávání finančních a nefinančních zpráv představuje důležitý střednědobý a dlouhodobý cíl a Komise se zájmem sleduje práci mezinárodního výboru pro integrované podávání zpráv.

V zájmu zajištění rovných podmínek, jak bylo oznámeno v Aktu o jednotném trhu, představí Komise legislativní návrh týkající se transparentnosti sociálních a environmentálních informací poskytovaných společnostmi ze všech odvětví. V současnosti probíhá posouzení dopadů možných variant tohoto návrhu, které bude rovněž zahrnovat hodnocení z hlediska konkurenceschopnosti a test dopadů na malé a střední podniky. Komise též vyvíjí politiku, která by motivovala společnosti k provádění měření a referenčního srovnávání jejich environmentálních výsledků pomocí společné metodiky založené na životním cyklu, kterou by bylo možné použít rovněž pro potřeby zveřejňování informací.

Všechny organizace, včetně organizací občanské společnosti a veřejných orgánů, se vyzývají, aby podnikly kroky ke zlepšení zveřejňování svých výsledků v sociální a environmentální oblasti.

4.6. Další začleňování sociální odpovědnosti podniků do vzdělávání, odborné přípravy a výzkumu

Další vývoj v oblasti sociální odpovědnosti podniků vyžaduje nové dovednosti a změnu hodnot i chování. Zde mohou členské státy sehrát důležitou roli tím, že podpoří vzdělávací instituce, včetně středních škol a institucí vyššího vzdělání, v začleňování témat sociální odpovědnosti podniků, udržitelného rozvoje a odpovědného občanství do příslušných osnov. Evropské obchodní školy se vyzývají, aby se připojily k zásadám OSN pro vzdělávání v oblasti odpovědného řízení.

Vysoce kvalitní akademický výzkum podporuje rozvoj obchodní praxe a veřejné politiky v oblasti sociální odpovědnosti podniků. Další výzkum by měl navazovat na výsledky projektů financovaných v rámci šestého a sedmého rámcového programu EU. Komise se

²¹ Čtvrtá směrnice o ročních účetních závěrkách 2003/51/ES požaduje, aby podniky ve výročních zprávách zveřejňovaly informace týkající se životního prostředí a zaměstnanců v takovém rozsahu, který je nezbytný pro pochopení vývoje, výkonnosti nebo pozice společnosti. Všechny členské státy se rozhodly zprostit malé a střední podniky tohoto požadavku.

²² CorporateRegister.com

zaměří na možnosti financování dalšího výzkumu a inovací v oblasti sociální odpovědnosti podniků, jakož i na možnosti podpory zásad a pokynů pro sociální odpovědnost podniků v rámci výzkumu financovaného ještě v rámci sedmého rámcového programu, jakož i v rámci navazující iniciativy Horizont 2020 a v rámci budování Evropského výzkumného prostoru.

Komise má v úmyslu:

8. Poskytnout další finanční podporu pro projekty vzdělávání a odborné přípravy v oblasti sociální odpovědnosti podniků v rámci programů celoživotního učení a Mládež v akci a zahájit v roce 2012 činnost s cílem zvýšit povědomí vzdělávacích pracovníků a podniků o důležitosti spolupráce v oblasti sociální odpovědnosti podniků.

4.7. Zdůrazňování významu politik v oblasti sociální odpovědnosti podniků na vnitrostátní nebo nižší úrovni

Mnohá opatření veřejné politiky zaměřená na podporu sociální odpovědnosti podniků jsou prováděna nejlépe na vnitrostátní, regionální a místní úrovni. Místní a regionální orgány se vyzývají, aby prostřednictvím inteligentního využívání strukturálních fondů EU podporovaly rozvoj sociální odpovědnosti podniků, zejména mezi malými a středními podniky, a podílely se ve spolupráci s podniky na řešení takových problémů, jako je chudoba a sociální začleňování.

Komise má v úmyslu:

9. Vytvořit v roce 2012 společně s členskými státy mechanismus vzájemného hodnocení vnitrostátních politik v oblasti sociální odpovědnosti podniků.

Komise vyzývá:

- A Členské státy, aby do poloviny roku 2012 vytvořily nebo aktualizovaly své vlastní plány či vnitrostátní seznamy prioritních opatření na podporu sociální odpovědnosti podniků v zájmu podpory strategie Evropa 2020 s odkazem na mezinárodně uznávané zásady a pokyny pro sociální odpovědnost podniků a ve spolupráci s podniky a dalšími zúčastněnými stranami, které budou zohledňovat témata, kterými se zabývá toto sdělení.

4.8. Lepší slad'ování evropských a celosvětových přístupů k sociální odpovědnosti podniků

EU by měla podporovat evropské zájmy v rámci vytváření politiky pro oblast sociální odpovědnosti podniků na mezinárodní úrovni a současně zajistit začleňování mezinárodně uznávaných zásad a pokynů do své vlastní politiky sociální odpovědnosti podniků.

4.8.1. Zaměření na mezinárodně uznávané zásady a pokyny v oblasti sociální odpovědnosti podniků

S cílem napomoci rovnějším podmínkám na mezinárodní úrovni Komise zesílí spolupráci s členskými státy, partnerskými zeměmi a příslušnými mezinárodními fóry v zájmu podpory dodržování mezinárodně uznávaných zásad a pokynů a posílení jejich vzájemného souladu.

Tento přístup rovněž vyžaduje od podniků EU, aby obnovily své snahy o dodržování těchto zásad a pokynů.

Pokyny OECD představují doporučení vlád určená nadnárodním podnikům. Komise vítá přijetí těchto pokynů zeměmi, které nejsou členy OECD. Kromě vládní podpory mají pokyny silné mechanismy pro uplatňování a řešení stížností a síť národních kontaktních míst zřízených ve všech přidružených zemích, které mohou pomoci podnikům a jejich zúčastněným stranám při řešení praktických otázek, též. pomocí mediace a smírčích řízení.

Komise má v úmyslu:

10. Sledovat závazky přijaté evropskými podniky s více než 1 000 zaměstnanci zohledňovat mezinárodně uznávané zásady a pokyny v oblasti sociální odpovědnosti podniků a v rámci svých vlastních činností zohledňovat normu ISO 26000 Pokyny pro oblast společenské odpovědnosti.

Komise vyzývá:

- B Všechny velké evropské podniky, aby se zavázaly do roku 2014 při vytváření svého přístupu k sociální odpovědnosti podniků zohlednit alespoň jeden z těchto souborů zásad a pokynů: Global Compact OSN, hlavní zásady OECD pro nadnárodní podniky nebo normu ISO 26000 Pokyny pro oblast společenské odpovědnosti.
- C Všechny nadnárodní společnosti, které v Evropě působí, aby se do roku 2014 zavázaly, že začnou respektovat tripartitní deklaraci Mezinárodní organizace práce ILO o zásadách pro nadnárodní společnosti a sociální politiku.

4.8.2. *Provádění obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv*²³

Zlepšení soudržnosti politik EU v oblasti podnikání a lidských práv je zásadní výzvou. Lepší provádění obecných zásad OSN přispěje k plnění cílů EU, pokud jde o specifické otázky lidských práv a základních pracovních norem, včetně dětské práce, nucené vězeňské práce, obchodování s lidmi, rovnosti žen a mužů, nediskriminace, svobody sdružování a práva na kolektivní vyjednávání. Proces, na kterém se podílí podniky, delegace EU v partnerských zemích a místní subjekty občanské společnosti, zejména organizace pro lidská práva a ochránci lidských práv, zlepší porozumění problémům, kterým společnosti čelí, pokud působí v zemích, v nichž stát neplní povinnost chránit lidská práva.

Komise má v úmyslu:

11. Spolupracovat s podniky a zúčastněnými stranami, aby byly na základě obecných zásad OSN v roce 2012 vytvořeny zásady pro oblast lidských práv pro omezený počet relevantních průmyslových odvětví a zásady pro malé a střední podniky.
12. Zveřejnit do konce roku 2012 zprávu o prioritách EU pro provádění obecných zásad OSN a následně vydávat pravidelné zprávy o pokroku²⁴.

²³ Obecné zásady OSN se týkají tří pilířů: povinnosti státu respektovat lidská práva; povinnosti podniků respektovat lidská práva; a potřeby dostupnosti účinných opravných prostředků.

Komise rovněž:

- D Očekává, že všechny evropské podniky budou plnit povinnost podniků dodržovat lidská práva, jak je stanoveno obecnými zásadami OSN.
- E Vyzývá členské státy EU, aby do konce roku 2012 vytvořily vnitrostátní plány pro provádění obecných zásad OSN.

4.8.3. *Zdůrazňování sociální odpovědnosti podniků v rámci vztahů s jinými zeměmi a regiony ve světě*

Mezinárodně uznávané zásady a pokyny v oblasti sociální odpovědnosti podniků představují hodnoty, které by měly země, jež si přejí vstoupit do Evropské unie, uznávat, a Komise se tudíž bude tímto tématem v rámci procesu přistoupení i nadále zabývat.

Komise podporuje sociální odpovědnost podniků prostřednictvím svých vnějších politik. Prostřednictvím celosvětové podpory a doplňujících právních předpisů bude i nadále šířit mezinárodně uznávané zásady a pokyny v oblasti sociální odpovědnosti podniků a umožňovat podnikům z EU zajistit jejich pozitivní dopad na zahraniční ekonomiky a společnosti. Komise předloží příslušné návrhy v oblasti obchodu a rozvoje. Ve vhodných případech bude v rámci probíhajících dialogů s partnerskými zeměmi a regiony rovněž navrhovat diskusi o tématech sociální odpovědnosti podniků.

Rozvojová politika EU uznává potřebu podporovat sociální odpovědnost podniků²⁵. Podporou dodržování sociálních a environmentálních norem mohou podniky EU posílit lepší správu věcí veřejných a růst podporující začlenění v rozvojových zemích. Obchodní modely, které se zaměřují na chudé jako na spotřebitele, výrobce a distributory, přispívají k maximalizaci dopadu na rozvoj. Hledisko hledání součinnosti se soukromým sektorem získá na důležitosti v rámci rozvojové spolupráce EU a reakce EU na přírodní a člověkem způsobené pohromy. V tomto ohledu mohou hrát podniky důležitou roli prostřednictvím dobrovolnické činnosti zaměstnanců. Budoucí Evropský dobrovolnický sbor humanitární pomoci se může stát jedním ze způsobů lepšího využívání součinnosti se soukromým sektorem.

Komise má v úmyslu:

- 13. Stanovit způsoby podpory odpovědného chování podniků v rámci svých budoucích politických iniciativ směřujících k udržitelnějšímu oživení a růstu ve třetích zemích lépe podporujícímu začlenění.

5. ZÁVĚR

V zájmu pravidelného sledování pokroku bude Komise spolupracovat s členskými státy, podniky a dalšími zúčastněnými stranami a společně připraví přezkumné jednání, které se uskuteční do poloviny roku 2014. V rámci příprav tohoto jednání Komise zveřejní zprávu

²⁴ V této souvislosti budou zohledněny zprávy zveřejněné Evropskou komisí týkající se právního rámce oblasti lidských práv a životního prostředí platného pro podniky EU působící mimo EU (2010) a odpovědného řízení dodavatelského řetězce (2011).

²⁵ Evropský konsensus o rozvoji, 2005.

o provádění plánu činnosti, o němž se zmiňuje toto sdělení. To si vyžádá větší koordinaci pracovních metod mezi Evropským mnohostranným fórem o sociální odpovědnosti podniků a zástupci členských států ve Skupině na vysoké úrovni pro sociální odpovědnost podniků. Komise předloží příslušný operativní návrh do konce roku 2011.

Na základě tohoto sdělení by Evropská komise uvítala diskusi a závazky ze strany Rady, Evropského parlamentu, Hospodářského a sociálního výboru, Výboru regionů, podniků a dalších zúčastněných stran.

Komise vyzývá představitele evropských podniků, včetně podniků působících ve finančním odvětví, aby do poloviny roku 2012 učinili otevřený a odpovědný závazek podporovat v úzké spolupráci s veřejnými orgány a dalšími zúčastněnými stranami podstatný nárůst počtu podniků v EU odhodlaných prosazovat odpovědné chování podniků a stanovili jasné cíle pro roky 2015 a 2020.